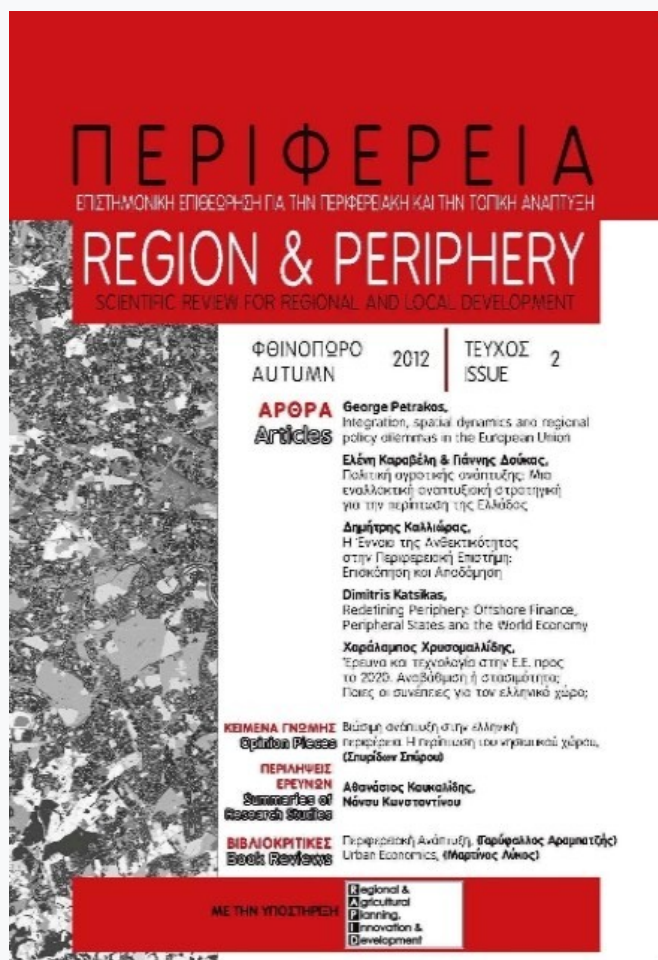

Περιφέρεια | Regional Integration: Politics, Economics, Governance

Τόμ. 2, Αρ. 2 (2012)

Περιφέρεια | Region & Periphery

Βιώσιμη ανάπτυξη στην ελληνική περιφέρεια. Η περίπτωση του νησιωτικού χώρου

Σπυρίδων Σπύρου

doi: [10.12681/rp.18549](https://doi.org/10.12681/rp.18549)

Copyright © 2018, Σπυρίδων Σπύρου

Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά-Μη Εμπορική Χρήση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Σπύρου Σ. (2012). Βιώσιμη ανάπτυξη στην ελληνική περιφέρεια. Η περίπτωση του νησιωτικού χώρου. *Περιφέρεια / Regional Integration: Politics, Economics, Governance*, 2(2), 5–6. <https://doi.org/10.12681/rp.18549>

Βιώσιμη ανάπτυξη στην ελληνική περιφέρεια. Η περίπτωση του νησιωτικού χώρου

Σπυρίδων Σπύρου, Περιφερειάρχης Ιονίων Νήσων

Ο νησιωτικός χώρος διακρίνεται για μια σειρά ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, όπως η περιορισμένη έκταση, η γεωγραφική απομάκρυνση και η κοινωνική απομόνωση που επηρεάζουν την οικονομική του εξέλιξη. Το μικρό μέγεθος της τοπικής αγοράς και το υψηλό κόστος μεταφοράς δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη οικονομιών κλίμακας στις επιχειρήσεις, διατηρώντας σε χαμηλά επίπεδα την αποδοτικότητα, την παραγωγικότητα και την επιχειρηματικότητα, ενώ έντονα προβλήματα παρατηρούνται και αναφορικά με το επίπεδο του υπάρχοντος ανθρώπινου δυναμικού εξαιτίας της υψηλής πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, του χαμηλού επιπέδου διά βίου εκπαίδευσης και των ουσιαστικά ανύπαρκτων δράσεων κατάρτισης. Τα στοιχεία αυτά έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη διεισδυση των νέων τεχνολογιών, καθώς και στην ανάπτυξη και ενσωμάτωση της καινοτομίας στη παραγωγική διαδικασία, γεγονός που οδηγεί στην συνεχή μείωση της ανταγωνιστικότητας των νησιωτικών οικονομιών.

Ο πιο θετικός και βιώσιμος τρόπος ανάπτυξης μιας οικονομίας είναι μέσω δράσεων μακρόπνοου χαρακτήρα που θα στοχεύουν στην ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου, δηλαδή η επένδυση στον τομέα της εκπαίδευσης και της έρευνας. Παρότι η εκπαίδευση θα μπορούσε να αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης, η πρόσβαση στη γνώση είναι κατά κανόνα περιορισμένη στις νησιωτικές περιοχές, καθώς η διασπορά του πληθυσμού των νησιών σε μικρές και πολύ μικρές οικιστικές ενότητες επαυξάνει τα προβλήματα πρόσβασης στη γνώση, ακόμα και αυτής που «παράγεται» στα ίδια τα νησιά, ενώ η οργάνωση της παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών διά βίου μάθησης και κατάρτισης αντιμετωπίζει εμπόδια και υψηλά κόστη.

Στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων επιχειρήθηκε μόλις πρόσφατα η μεταφορά επισημονικής τεχνογνωσίας μέσω ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην τοπική κοινωνία, με αποτέλεσμα να παρατηρείται σημαντικό έλλειμμα γνώσης και ενημέρωσης των φορέων και του πληθυσμού τόσο σε βασικά θέματα θετικών και περιβαλλοντικών επιστημών, όσο και σε πιο εξειδικευμένα θέματα, που σχετίζονται άμεσα τόσο με τον τοπικό πληθυσμό, όσο και με το θαλάσσιο περιβάλλον των νησιών. Τα παραπάνω καταδεικνύουν ότι το Ιόνιο αποτελεί ίσως τη λιγότερο αναπτυγμένη περιοχή στην Ελλάδα από άποψη επιστημονικής τεχνογνωσίας και παροχής εκπαίδευσης.

Σε πείσμα αυτών, βασικός στόχος της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων είναι η βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής του Ιονίου Πελάγους ακόμη και υπό τις τρέχουσες δυσχερείς οικονομικές συνθήκες. Κύριοι εκφραστές αυτής της προσπάθειας δεν μπορεί παρά να είναι τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν την έδρα τους στο χώρο του Ιονίου Πελάγους, δηλαδή το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ιονίων Νήσων, με την αρωγή φυσικά της Περιφέρειας Ιονίου και των λοιπών τοπικών φορέων και παραγόντων. Τα ιδρύματα αυτά αποτελούν το σημαντικότερο πεδίο παραγωγής έρευνας και καινοτομίας και τον ισχυρότερο μοχλό ανάπτυξης κάθε προηγμένης κοινωνίας, καθώς αναπτύσσουν και αναβαθμίζουν το ανθρώπινο κεφάλαιο και κατ' επέκταση την αξιοποίηση των λοιπών οικονομικών, τεχνολογικών, πολιτιστικών, πολιτισμικών κι άλλων πόρων.

Έτσι, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων σκοπεύει να δώσει έμφαση στην ενίσχυση και αναβάθμιση των ιδρυμάτων αυτών που παραμένουν «περιουσιακά στοιχεία» έντασης γνώσης για την περιοχή, αφού τα περιφερειακά ΑΕΙ καλούνται να διαδραματίσουν σημαντικό αναπτυξιακό ρόλο στην περιοχή εγκατάστασής τους, καθώς επηρεάζουν καθοριστικά τα περιφερειακά μεγέθη, ωφελώντας πολλαπλασιαστικά τις νησιωτικές περιοχές που αντιμετωπίζουν αντικειμενικά προβλήματα γεωγραφικής απομόνωσης και παραγωγικής μονομέρειας.

Πιο συγκεκριμένα, ο προσανατολισμός της προσπάθειας αυτής πρέπει να στοχεύει στην ανάδειξη του χώρου του Ιονίου Πελάγους διεθνώς σε ένα τόπο έντασης πολιτισμού κι έρευνας, συνδυάζοντας τις δυο αυτές δραστηριότητες, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής και του ανθρώπινου δυναμικού της. Με αυτό τον τρόπο είναι δυνατό να διευρυνθεί και να αναβαθμιστεί η οικονομική δραστηριότητα που είναι περιορισμένη κυρίως στον τομέα του τουρισμού, ενώ θα επιδιωχθεί η σύνδεση του τουριστικού προϊόντος με την ποιοτική αξιοποίηση του σημαντικού ιστορικού, πολιτιστικού, αλλά και περιβαλλοντικού πλούτου του Ιονίου. Αυτό θα δώσει την ευκαιρία στις τοπικές οικονομίες να διαφοροποιήσουν και να αναπτύξουν άλλες δραστηριότητες, όπως οι υπηρεσίες εκπαίδευσης και διά βίου εκπαίδευσης που θα απευθύνονται τόσο στην τοπική κοινωνία και τους φοιτητές της ευρύτερης περιοχής, όσο και πανελλαδικά, με έμφαση στον τομέα της μελέτης κι έρευνας στο χώρο των ανθρωπιστικών επιστημών και του πολιτισμού.

Η έρευνα στις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες δεν οδηγεί μεν σε νέα καινοτόμα προϊόντα με δυνατότητα άμεσης οικονομικής εκμετάλλευσης, θα μπορούσε όμως να οδηγήσει σε υπηρεσίες κι εξελίξεις με θετικό οικονομικό αντίκτυπο, ιδίως στην περίπτωση της χώρας μας που αποτελεί σημείο αναφοράς λόγω του διαχρονικού παγκόσμιου συγκριτικού της πλεονεκτήματος σε επιστημονικούς χώρους, όπως η Ιστορία και η Αρχαιολογία. Τέλος, η ανάπτυξη των υπηρεσιών αυτών εκτός από την εκπαιδευτική διάσταση, θα έχει συνέπειες και στην προβολή του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου των νησιών, καθώς και στην ανάπτυξη των συνεργασιών με τους τοπικούς επιχειρηματίες.

Μέσα από αυτό το σχεδιασμό θα επιτευχθεί ο απώτερος σκοπός που δεν είναι άλλος από τη βελτίωση της ζωής του κοινωνικού συνόλου που αποτελεί προτεραιότητα για κάθε σύγχρονο σχεδιασμό ανάπτυξης. Η ανάδειξη των προβλημάτων που έχουν δημιουργήσει τα μέχρι σήμερα μοντέλα ανάπτυξης και η έρευνα για εφαρμογή νέων μοντέλων βιώσιμης ανάπτυξης αποτελούν κοινωνική ευθύνη και υποχρέωσή μας.